

Nieuw Nieuw Links

COLUMN IN GRONINGEN

Volkscr. 6-10-2016

Kan de PvdA iets leren van haar eigen kleine revolutie?

Daar zitten ze achter de tafel: Jan Nagel (77), Max van den Berg (70), Arie van der Zwan (81). Archetypen van het politieke bedrijf: strateeg, bestuurder, ideoloog. Beginselvaste PvdA'ers zullen wellicht naar andere woorden grijpen: verrader, verdunner, verdwijner. Gedeelde geschiedenis betekent nog niet dat inzichten zich gelijkaardig ontwikkelen.

Zelden zoveel verschoten revolutionair elan bijeen gezien als maandag in het Van Swinderen Huys in Groningen. Bram Peper goedgegumst op de voorste rij, Hans Kombrink is er, Tom Pauka, Bert Middel. De haren zo mogelijk over de oorschelp, de houding licht onthecht.

Het is vijftig jaar na het manifest *10 over rood*, waarmee Nieuw Links zichzelf lanceerde: jonge(re) leden gingen de macht in de PvdA naar zich toehalen. Ze waren vele malen vrolijker dan de doorsnee sociaal-democraat, gingen met elkaar voetballen, drinken en op vakantie, hielden geheime beraden in Steenwijk, pleitten voor de erkenning van de DDR en de Vietcong, vonden dat Nederland een republiek diende te worden en onverwijd uit de NAVO moest stappen.

Vooraf: ze wilden de sleutels van de partij in handen krijgen. Dat lukte, bijna. André van der Louw, met snor en pijp het boegbeeld van de beweging, stond in 1981 klaar de macht over te nemen van Joop den Uyl. Ware het niet dat die daar niets voor voelde. Ook opmerkelijk: vrouwen speelden in dit alles zo goed als geen rol.

Allemaal geschiedenis. U kunt het nalezen in de bundel *10 over rood 50 jaar later*. Begin dan met de bijdrage van Tom Pauka, die vertelt hoe Han Lammers tijdens een tuinfeest in Driebergen een vlammenwerper richtte op de vrouw van Van der Louw.

Een halve eeuw later is het onmogelijk over de PvdA te spreken zonder dat het woord crisis valt. Zo ook in Groningen. Hoe geef je de door chagrijn verteerde partij reden tot lachen? Moet opnieuw een vermolmd partij-apparaat aan de kant geschoven? Steken de strategen, bestuurders en ideologen van toen nog eens de helpende hand uit? De roep om Nieuw Nieuw Links waait al snel door de grijzende rangen.

In de pauze schuif ik aan bij Bram Peper, in 1969 een late bekeerling tot Nieuw Links. 'We hadden wel veel plezier in die tijd', vertelt hij. 'We waren kwajongensachtig. Dan was er in zaal Trianon in Utrecht iemand die plat praatte,

10 OVER ROOD 50 JAAR LATER

CHRIS HETLAND & GERRIT VOERMAN (REDACTIE)

Boom

Op 3 OKTOBER 1966 presenteerden acht jonge leden van de PARTIJ VAN DE ARBEID het manifest TIEN OVER ROOD.

Nieuwe ruimte op de flanken?

Han Lammers en André van der Louw, PvdA-congres 1967.

Nagel, Van den Berg, Van der Zwan, 50 jaar later.

**Bram Peper:
'We hadden wel veel plezier in die tijd'**

en dan zei Van der Louw na afloop: gelukkig was er toch nog een arbeider in de zaal. Nieuw Links en de gewone man, dat ging niet vanzelfsprekend samen.'

Is er weer ruimte voor een linkse flank? Peper gelooft het niet. 'Met 50 duizend leden ben je te klein voor vleugels.' Er zit niets anders op dan doorgaan met Samsom, vindt hij. 'Die jongen weet veel.'

Veel verder zal de lucht in Groningen niet klaren. De drie archetypen zijn rolvast. Nagel, die begin jaren negentig de partij verliet, gaat daar ver in. 'De PvdA heeft de ouderen lelijk in de steek gelaten', zegt hij; de zaal reageert dat hij uit zijn nek kletst. Nagel ziet wel wat in Nieuw Nieuw Links. Het is er al: GroenLinks.

Arie van der Zwan, die indertijd Nieuw Links na een jaar voor gezien hield, analyseert dat voor hem de ellende begon met Den Uyl, die een miljoen mensen naar de WAO verwees. 'Daar werden verwachtingen gewekt die niet konden worden waargemaakt.' Nu moet er ook volgens hem een Nieuw Nieuw Links komen: 'Dat schuilt niet in de PvdA, vrees ik'.

Zelfs Max van den Berg, altijd loyaal gebleven en nu voorzitter van de commissie die de kandidatenlijst samenstelt, denkt buiten de partijkaders. 'Er is behoefte aan een grote beweging om initiatieven te nemen', vindt hij, rijkelijk vaag. 'Die beweging, binnen of buiten de PvdA, ook met jongeren, daar wil ik graag deel van uitmaken.' De tijdgeest vind je nu even meer bij SP, D66 en GroenLinks dan bij de PvdA, denkt Van den Berg. 'Daar kom je niet doorheen door je gematigd op te stellen. De herkenbaarheid moet terug.'

'Dit is een soort grafrede', fluistert Peper tegen Pauka, naast hem op de voorste rij. Ze lachen. Peper had het daarnet al gezegd: 'Zet een paar PvdA'ers bij elkaar en je moet milieuotheffing aanvragen.'

Lucebert, de hele middag in hinderlaag, schiet nu te hulp: 'Ik draai een kleine mooie ritselfende revolutie af.'

Ariejan Korteweg

a.korteweg@volkskrant.nl